

Ewa Żurakowska patřila k frekventantům mého magisterského atelieru a také k doktorandům, které jsem měl možnost směřovat. Navštěvovala pilotní program Divadlo v netradičních prostorech, kde měli studenti možnost náhledu na divadelní zkušenost v nedivadelních prostředích a zaleželo na jejich zaujetí, jak se s touto nabídkou ztotožní. V předkládané práci studentky „OD TRADIČNÍ PÍSNĚ K DIVADLU SITE SPECIFIC“, kde se zajímá o lidovou píseň ve vztahu k divadlu ve specifické lokalitě, také divadlo na cestě, které jiným způsobem pracuje s venkovním/veřejným prostorem a s plénem.(site specific).

Autorka ústředně nalézá možnosti divadelní práce v příhraniční oblasti Kladského pomezí se pokouší v kapitolách nejprve o popis společensko-kulturních předpokladů a také vzhledem k svým zkušenostem ze studia DTNP aplikováním různých možností divadelní práce jako výrazu pro lokální patriotismus. Autorka pozoruje a mapuje teritorium a dosah na regionální kulturu a v komparaci s uměleckým návratem do kraje svého dětství, hledá mentální prostor, jenž vytváří podmínky pro tvorbu. Sleduje vývoj různých tradičních či alternativních možností využití folklóru v divadelní praxi a jejich vliv na regionální kulturu. Zve ke spolupráci a s jinými tvůrčími osobnostmi (skupina v rezidenci a na symposiích), zorganizuje soustředění, aby společně našli tvar a iniciovali tak v rodném kraji umělecké činy se zřetelem k společenské aktivizaci obyvatel tohoto sudetského regionu. Projekty mají od začátku jasný cíl znovuobjevit a pochopit krajinu na hranici, která podněcuje lokální či příchozí svou specifičností a také vyhledávat inspirační zdroje jak na české straně, tak i na polském Pomezí(viz J.Š.Kubín, nebo aktivity Tuž se Broumovsko nebo projekty Knowtilus). Pro sebe prakticky objevuje principy sdíleného divadla a následně pak do tohoto kontextu zasazuje zkoumané téma, které lze uchopit jako paradivadelní aktivity nebo tendence ke komunitnímu umění. Dále ve své práci zpracovává historické a sociální podmínky a konotace tvůrčí skupiny, které jsou podstatné pro lokalitu a mohou vývoj či pokračování aktivit tímto směrem prohloubit. Text mapuje nejdůležitější okamžiky jak pro autorku a její projekty, tak i pro diváka- účastníka. Styl je košatý, ale významový, jednoznačně potvrzuje, že autorka ke zvolenému tématu přistupuje se zájmem a snahou přijít věci na kloub. Za podstatné v práci považuji také kritické hodnocení literatury a její dostupnost a též oceňuji audio video dokumentaci, jež se vztahuje k tématu. Sám potvrzuji, že je velmi obtížné se ke zdrojům, odborným článkům a literatuře k tématu všeobecně dostat, neboť u nás se zatím divadelní věda a kritika devising theatre ani komunitním uměním ani site specific nezaobírá. Lze zdroje najít v odborných publikacích výtvarné kritiky nebo odborných publikacích o architektuře, či v sociologických odborných studiích, ale k tomu je třeba náročný komparativní přístup.

V uvedeném komentáři ve svém posudku se zaměřím na analýzu postřehů a důvodů, proč jsem hodnocení dané v závěru stanovil v té hodnotě jaké doporučuji.

- 1) Teoretická úroveň a využití dostupné literatury a zdrojů je v této práci samozřejmě vázaná k rámci a ten dle názvu a tématu byl formulován jako disertační práce "OD TRADIČNÍ PÍSNĚ K DIVADLU SITE SPECIFIC". Z hlediska zadání lze konstatovat, že zadání bylo dle mého splněno, neboť z práce je jasné, že se autorka dostala k bohatému výběru materiálů a ten plně využila. Právě v úvodu se nabízela příležitost rozšířit pojem lidová píseň v kontextu konkrétního místa, a tak tuto část autorka představila hloubkověji a konkrétněji i z hlediska etymologie a pojmovologie víc než jsem očekával. Už samotný název disertační práce je poněkud příznivý. Autorka je také zpěvačkou a vyrůstala ve specifickém prostředí Sudet, ale i osobní prostor této lokality a poskytuje v pojetí studentky zúžení pohledu skrze hlas a skrze text, který místo určují a neb popisují. A tak osobní teze a strukturální rozložení této písemnosti jde ruku v ruce od obecného k pocitovému výrazu. Nechybí analýza vztahu místa s konkrétní skupinou, osídlením, obyvatelstvem v historickém a společenském kontextu - situací, kdy vzniká komunikace a interakce neb konflikt. Z hlediska rešerše jsem spokojen s uvedením přehledu relevantních souvislostí a témat ve společnosti v obecné i osobní anotaci.
- 2) Rozsah realizačních prací s aplikováním vědomostí a znalostí je zastoupen vedenými rozhovory s jednotlivými osobnostmi a s vytvořením jednotlivých projektů ve kterých autentické osobnosti vystupují. Projekty mají vlastní autorskou relevanci k tématu, a i zde je úplně pochopitelné, proč je autorka tak zaujata místem i lidmi pobývajících zde. Ovšem záměrem autorky asi nebylo v této písemnosti pouze podat jen historický, etnografický, antropologický přehled k danému tématu, nýbrž ukázat na možnost divadelní tvorby vzhledem k teritoriálnímu vymezení folklórních písní to, co pojí současné obyvatele a návštěvníky s místem v konotaci s uměleckou reinterpertací-umění místa neb umění z místa.
- 3) Formální náležitosti a úprava v této práci je na standardní úrovni i když bych obrázkovou dokumentaci rozšířil. Nechybí zde dokumentační záznam (CD,DVD) z vedených výzkumů.
- 4) Splnění cílů a vhodnost struktury: nemám výhrady jak k písemné disertační práci ani k praktické zkušenosti v lokalitách. Cíle jsou splněné, shodnost struktury se zadaným tématem písemnost obsahuje a všechny náležitosti jsou dostatečné. Mám-li pokládat za stěžejní tendenci celé této práce přispění k teorii o místě, pak je autorova osobní hypotéza, v které se pokusil spojit věcné a obecné informace s mytopoetikou slov, hlasu a tónu a jejich obsahem, z hlediska umělecké inspirace velmi poutavým čtením.

Doporučuji k obhajobě (1/A,2/A,3/B,4/A)

Autor je MgA. Tomáš Žižka

Bývalý pedagog DAMU, performer a iniciátor uměleckých akcí v netradičních prostředích